

ส่วนที่ 4 : แผนการบริหารความเสี่ยงของกรมวิทยาศาสตร์บริการ

การประเมินความเสี่ยงในการจัดการความเสี่ยง

แผนบริหารความเสี่ยงของกรมวิทยาศาสตร์บริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประกอบด้วยกิจกรรมเพื่อลด/ควบคุมความเสี่ยงในระดับความรุนแรงที่ไม่สามารถยอมรับได้ (ระดับสูง – สูงมาก) ทั้งนี้กรอบนโยบายการบริหารความเสี่ยงของกรมวิทยาศาสตร์บริการ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายการบริหารจัดการ และความสำคัญในบทบาทภารกิจของกรมวิทยาศาสตร์บริการ โดยหากองค์กรมีการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งในเชิงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน โดยความเสี่ยงของกรมวิทยาศาสตร์บริการ ประกอบด้วยความเสี่ยง 4 ด้าน ดังนี้

1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (S : Strategic RISK) เกี่ยวข้องกับการบรรลุเป้าหมาย และพันธกิจในภาพรวม โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ และเหตุการณ์ภายนอก ส่งผลต่อกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ไม่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์/วิสัยทัศน์ หรือเกิดจากกลยุทธ์ที่ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนหรือการร่วมมือกับองค์การอิสระ ทำให้โครงการขาดการยอมรับ และ โครงการไม่ได้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือการตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างแท้จริง หรือเป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจผิดพลาดหรือการตัดสินใจนั้นมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง

2) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (O : Operational RISK) เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพประสิทธิผลหรือผลการปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากระบบงานภายในขององค์กร/กระบวนการ/เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่ใช้/บุคลากร/ความเพียงพอของข้อมูล ส่งผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงาน

3) ความเสี่ยงด้านการเงิน (F : Financial Risk) โดยอาจเป็นความเสี่ยง ที่เกิดจากปัจจัยภายใน เช่น การบริหารจัดการด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงินตามข้อบัญญัติหรือจากปัจจัยภายนอก เช่น การจัดสรรเงินงบประมาณ หรือความเสี่ยงที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามภาระผูกพันที่ตกลงไว้ อันส่งผลกระทบต่อภารกิจ รวมถึงส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร

4) ความเสี่ยงด้านกฎหมาย และกฎระเบียบ (C : Compliance RISK) เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากความไม่ชัดเจน ความไม่ทันสมัย หรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ รวมถึงการทำนิติกรรมสัญญา การร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน

การบริหารความเสี่ยงของกรมวิทยาศาสตร์บริการ

1) แต่งตั้งคณะกรรมการการบริหารจัดการความเสี่ยงของกรมวิทยาศาสตร์บริการ เพื่อดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามภารกิจหลักของกรมวิทยาศาสตร์บริการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562

2) ประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของกรมวิทยาศาสตร์บริการ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงของกรมวิทยาศาสตร์บริการ การวิเคราะห์ผลผลิต/โครงการ การวิเคราะห์ความเสี่ยงที่ได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน เพื่อประเมิน โอกาสและผลกระทบความเสี่ยง โดยกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมาตรฐานตาม เอกสารควบคุมคุณภาพของแต่ละกอง รวมถึงวิเคราะห์โอกาสและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น แล้วนำมาประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้น รวมถึงกำหนดกลยุทธ์สำหรับจัดการความเสี่ยงนั้น

3) การวิเคราะห์ผลผลิต/โครงการ เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยง พิจารณาโอกาส ผลกระทบที่อาจทำให้เกิดการไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของผลผลิต/โครงการ แต่ละประเภทความเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านกฎหมาย และกฎระเบียบ เพื่อที่จะประเมินความเสี่ยงโดยกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมาตรฐานตาม เอกสารควบคุมคุณภาพของแต่ละกอง และกำหนดแนวทางการจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้น รวมถึงวิเคราะห์โอกาสและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น แล้วนำมาประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้น รวมถึงกำหนดกลยุทธ์สำหรับจัดการความเสี่ยงนั้น

4) จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของกรมวิทยาศาสตร์บริการ พิจารณากำหนดกิจกรรมภายใต้ผลผลิต/โครงการที่กรมวิทยาศาสตร์บริการดำเนินการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อควบคุมความเสี่ยงที่เกิดผลกระทบในการไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของผลผลิต/โครงการ

เกณฑ์ประเมินความเสี่ยงของกรมวิทยาศาสตร์บริการ (ตัวอย่าง)

ระดับ Likelihood Level (L)	โอกาสที่จะเกิด*	คำอธิบาย
1	น้อยมาก	ไม่มีโอกาสที่จะเกิดขึ้น (หรือเกิดความถี่ 1 ครั้ง/ปี)
2	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก น้อยกว่าร้อยละ 3 (หรือเกิดความถี่ไม่เกิน 2 ครั้ง/ปี)
3	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง ร้อยละ 5 (หรือเกิดความถี่ไม่เกิน 3 ครั้ง/ปี)
4	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นได้สูง (หรือเกิดความถี่ไม่เกิน 4 ครั้ง/ปี)
5	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นสูงมาก (หรือเกิดความถี่ มากกว่า 5 ครั้ง/ปี)
โอกาสที่จะเกิด* หมายถึง ความเป็นไปได้หรือความถี่ที่จะเกิดความเสียหาย		

ระดับ Impact Level (I)	ผลกระทบที่จะเกิด*	คำอธิบาย
1	น้อยมาก	มีผลกระทบในการปฏิบัติงานหรือ วัตถุประสงค์เพียงเล็กน้อย
2	น้อย	มีผลกระทบในการปฏิบัติงานหรือ วัตถุประสงค์อยู่บ้าง
3	ปานกลาง	มีผลกระทบในการปฏิบัติงานหรือ วัตถุประสงค์พอสมควร
4	สูง	มีผลกระทบในการปฏิบัติงานหรือ วัตถุประสงค์ค่อนข้างมาก
5	สูงมาก	มีผลกระทบในการปฏิบัติงานหรือ วัตถุประสงค์อย่างยิ่ง
ผลกระทบที่จะเกิด* หมายถึง ผลกระทบที่อาจทำให้โครงการไม่บรรลุตามเป้าหมาย		

ระดับความเสี่ยง (R) = โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (L) x ระดับผลกระทบที่เกิดขึ้น		
ระดับความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	คำอธิบาย
ต่ำ	1 - 4	ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องควบคุมความเสี่ยง
ปานกลาง	5 - 9	ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการควบคุมเพื่อไม่ให้ความเสี่ยงเพิ่ม
สูง	10 - 15	ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
สูงมาก	16 - 25	ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงให้ลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที

ผลกระทบ ที่จะ เกิดขึ้น (I)	5	5	10	15	20	25
	4	4	8	12	16	20
	3	3	6	9	12	15
	2	2	4	6	8	10
	1	1	2	3	4	5
			1	2	3	4
โอกาสที่เกิดความเสี่ยง (L)						

กลยุทธ์ที่จัดการกับความเสี่ยง	คำอธิบาย
ยอมรับความเสี่ยง	เป็นความเสี่ยงที่อยู่ในระดับต่ำ สามารถยอมรับได้ และไม่ต้องมีการบริหารความเสี่ยง
การควบคุมความเสี่ยง	เป็นความเสี่ยงที่อยู่ในระดับปานกลาง และต้องมีการควบคุมความเสี่ยง
การลดความเสี่ยง	เป็นการปรับระบบการทำงานหรือออกแบบวิธีการทำงานใหม่ เพื่อลดโอกาสที่จะเกิด ความเสียหายที่เกิดจากความเสี่ยง ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เช่น การมีกิจกรรมอบรม/ การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน/ การมีโครงการควบคุม
การถ่ายโอนความเสี่ยง/ กระจายความเสี่ยง	เป็นการถ่ายโอนความเสี่ยง หรือกระจายความเสี่ยงไปให้ผู้อื่นช่วยแบ่งความรับผิดชอบ เช่น การจ้างบุคคลภายนอก (Outsource) /จ้างที่ปรึกษา
การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง	เป็นการจัดการความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงมาก โดยอาจมีการตัดสินใจยกเลิกโครงการ/ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง